

KÜLDETÉS

2020. február

■ A Kárpátaljai Református Egyház lapja ■ XXVIII. évf. 2. szám

„Jöjj, mondjunk hálaszót hű szájjal és hű szívvel, mert rajtunk itt az Úr nagy csodadolgát mivel!
Már anyaölből is volt mindig gondja ránk, a sok jót, mellyel áld, ki sem mondhatja szánk” (MRÉ 412/1)

A tartalomból

Hálaadó istentisztelet Munkácson

Január 26-án a munkácsi református gyülekezet ünnepi istentisztelet keretében adott hálat azért, hogy sikerült restaurálni az 1848–49-ben készült úrasztalát, amely most ismét régi fényében áll emlékeztető jelként a templomban.

Részletek a 8. oldalon

Ökumenikus imahét Ungváron

Az ungvári református templomban január 21–24. között a protestáns, a római és görögkatolikus, a kijevi és a moszkvai patriarchátushoz tartozó lelkészek és hívek nagyszabású ökumenikus alkalmat tartottak.

Részletek a 9. oldalon

Imahét Tiszabökényben

A 2020-as év imahéttel kezdődött a tiszabökényi református gyülekezetben. A korábbi évekhez hasonlóan a hívek könyörgeéssel és hálaadással fordultak Istenükhöz az ünnepet követő első januári napokban.

Részletek a 9. oldalon

Hétköznapi áldások

A téli időszak egyfelől megtanít csendben lenni, gondolkodni, Isten színe előtt számot vetni. Másfelől arra sarkall, hogy a hosszú téli estéken megtanuljunk minőségi időt tölteni egymással, építeni – lelki értelemben.

Részletek a 9. oldalon

Lelkész-presbiteri csendesnap

Februárban általában a család szerepel az egyházi rendezvényeink középpontjában. Így a Beregi Egyházmegye február elsején Nagyberegen megtartott lelkész-presbiteri csendesnapjának is ez volt a fő témája.

Részletek a 10. oldalon

Díjátadó ünnepség Nagydobronyban

A KRE Tanügyi Bizottsága 2019 őszén pályázatot hirdetett a református liceumok diákjai számára *A trianoni békediktátum hatása szülőföldem és családom életére* címmel. A díjátadásra 2020. január 30-án került sor.

Részletek a 10. oldalon

Házasság, család

Isten a házasságot kezdetektől fogva áldott, beteljesedett és boldog egyesülésnek szánta. Először is embert teremtett a saját képére: aki képes szeretni, kommunikálni és alkotni, majd elhelyezte őt egy csodaszép kertben, ahol a tiszta emberi szív minden kívánsága teljesíthető volt. Isten dicső teremtési munkája viszont nem volt teljes egészen addig, míg meg nem teremtett egy nőt. „Azután azt mondta az Úristen: Nem jó az embernek egyedül lenni, alkotok hozzáillő segítőtársat.” (1Móze 2,18) Egy segítőt, egy egyenrangú társat, valakit, akivel megoszthatja legmélyebb gondolatait, és aki visszaadja kifogyhatatlan szeretetét.

Részletek az 1–6. oldalon

Szanyi György ■

Nem jó az embernek egyedül lenni

Nincs talán még egy olyan téma, amiről annyi vicc született, mint a házasság. S ha még az anyósvicceket is ide kapcsoljuk, akkor végtelen számot kapunk. Márpedig nem hagyhatjuk ki a sorból, hiszen csak annak van anyósa, aki megházasodott. Milyen is az ember, azokat a témákat, amelyek legtöbb esetben az életünket megkeserítik (de fogalmazzunk enyhébben), kihívások elé állítják, úgy dolgozzuk fel, hogy nevetünk rajtuk: sokszor sírva, és sokszor önfeláldozóan. Ki kell mondani, s nem szabad szépíteni: a házasság nem egy könnyed életforma, hatalmas kihívást jelent nekünk, rengeteg problémát hoz elő, s leleplezi azokat a magunk számára is a háttérben megbúvó tulajdonságainkat, amelyeket jobban szeretnénk nem előhozni. Talán a lényegét fogalmazza meg az a férfiúi megnyilatkozás, amely így szól: „Amíg nem nősültem meg, nem volt semmi hibám, se bűnöm, se hiányosságom. Mióta nős vagyok, minden nappal csak nő a számuk, s ha én nem venném észre, a feleségem emlékeztet rájuk!” De nem csak a nők figyelmeztetik a férfiakat a problémáikra, mi sem vagyunk ebben finomabbak.

A biblia egyik legtitokzatosabb mondata az, amelyik a Teremtés könyvének a 2. részében hangzik el: „Nem jó az embernek egyedül lenni!” Miért olyan titokzatos számomra? Azért, mert ahogyan olvassuk a teremtés történetét, ahogyan Isten szavára előáll a mindenség a semmiből, újra és újra refrénként hangzik: „És látta Isten, hogy ez jó”. A hatodik napon pedig: „minden, amit alkotott, igen jó!” Nem kell sokat lapozzunk a Bibliánkban, amikor „ennyi jó után”, maga Isten mondja ki figyelmeztetően Ádám életét: „Nem jó az embernek egyedül lenni”. Isten teremtett valamit, ami magában hordozza azt, hogy nem jó? Vagy tudatosan teremtí úgy az embert, hogy legyen benne valami hiányérzet? Valamilyen úr, ami betöl-

tésre vágyik? Az okát nem fejthetem meg, feltételezés lenne, de az biztos, hogy nincs ember, aki ne vágya egy másik emberre. Alapvető emberi vágyunk, hogy kapcsolódjunk valakihez. Nem magányra alkotott lények vagyunk, hanem kapcsolatra: elsősorban Teremtőnkkel, de nem kisebb mértékben a másik emberrel. A magány nem az életterünk.

Ami csodálatos az ősi történetben, hogy ezt a „nem jó” állapotot maga Isten veszi észre és azonnal lép is. Hogy fedezhetné fel Ádám ezt a hiányt, hiszen a legcsodálatosabb környezetbe helyezte Isten, és élvezti Alkotójának mindent felülmúló szeretetét és jelenlétét! S nem kell az Édenben élnünk ahhoz, hogy rádöbbenés bennünket az Ige, hogy sokszor magunk sem tudjuk mi a bajunk. Tépelődünk,

matatgatunk, keresgetünk, mérgeledünk, de fogalmunk sincs, mire lenne szükségünk. Sokszor megfogalmazzunk bizarr mondatokat, hogy ha az megoldódik, ha azt megszerzem, esetleg, ha megnősülök, férjhez megyek, megoldódnak a dolgaink – de valójában a bajunkat sem tudjuk. A szükségünkkel is pont így vagyunk: kérünk valamit, s Isten valami mást ad, s idő kell ahhoz, hogy rájöjjünk, Ő jobban tudta!

A magány rettenetes. Azok tudják a leginkább, akik átéltek. Lehet, hogy sokszor mondjuk, hogy milyen jó lenne már egyedül lenni egy kicsit, s csömörünk is tud lenni néha egymástól, de alapvetően a magányosság nem a barátunk, hanem az ellenségünk.

Folytatás a 2. oldalon

Volt-e püspökválasztás 1947 februárjában Kárpátalján?

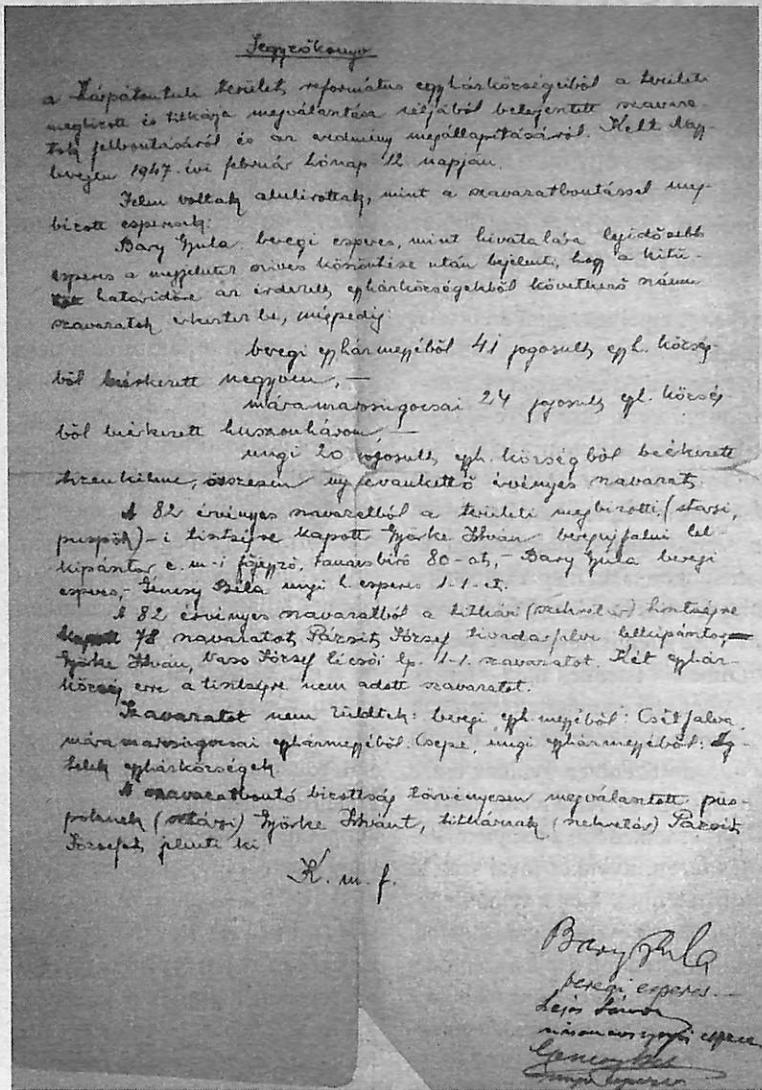
(2. RÉSZ)

A cikk 1. részét lásd lapunk előző számában

A választás eredményét és a jegyzőkönyv orosz fordítását Ljamin-Agafonov február 22-én továbbította, annak rendje és módja szerint, Kijevbe felettébe. Vilyhovij március 15-én foglalkozott a beszámolóval, s ezt a megjegyzést írta annak lap-szélére: „Utasítást adni Szazanov elv-nak: 1. Elutasítani Györke István Jánosé püspökké történt megválasztását. 2. Tartózkodni az újabb püspökválasztástól a külön rendelkezés kiadásáig”. Erről azonban Kárpátalján nem tudtak, s a Baráti Kör sürgette Györke felesketését, valamint mindkét tisztségbe (területi megbízott és püspök) történő beiktatását. Ettől azonban – a jelenleg ismert források szerint – úgy Bary, mint Lajos Sándor ódzkodott, s csak a területi megbízotti címhez adták beleegyezésüket. Az esetről Bary 1947 májusi körlevelében így írt: „[...] az ő kívánságára is tisztázni szerettem volna e dolgot előzőleg legalább egy egyetemes értekezletre összehívandó lelkipásztorok megállapodásával s e végből kérvényt is nyújtottam be a kormány meghatalmazottjához”. Azonban Ljamin-Agafonov – felettébe utasítása szerint – megtiltott bármilyen gyülekezés összehívását a reformátusok számára. Közben Vilyhovij azonnali visszajelzést kért a megválasztott egyházvezető visszalépésének tényéről. Györke István végül valamikor március 25. és április 15. között mondott le megválasztott tisztségéről. Ez, nagy valószínűséggel, a KGB

által történt „megdolgozásának” következménye lehetett, hisz Györkét már 1947 februárjától figyelte az államvédelmi hatóság.

Még nem látjuk az összefüggést, de időrend szerint feltűnő, hogy Györke lemondása után, 1947. március 28-án Simon Zsigmond, Zimányi József és Horkay Barna bementek a KGB beregszászi körzeti hivatalába, ahol azt a bizonyos Sztálinnak címzett hitvallást előadták/elmondták. Am a körzeti államvédelmi hivatal vezetője a három lelkész Ungvárra küldte Ljamin-Agafonovhoz, ahol azok március 29-i dátummal leírták gondolataikat. Erről azonban az egyházvezetés nem tudott, s e napon tanácsulést tartottak, amelyről Lajos Sándor fancsikai lelkész, ugoicsai esperes 1947. április 8-án kelt leveléből értesülhetünk. Az esperes körlevelében többek között arról is írt, hogy a sztársij „csupán ideiglenes jellegű a függő kérdések levezetésére (lett megválasztva – SZNI) s így beiktatásáról, eskütételéről szó sem lehet”. Ezen a tanácsulésen történhetett, hogy Bary Gyula lemondott beregi esperesi tisztségéről, mert ezt követően helyettese, Illyés István csonkapapi lelkész neve és aláírása szerepelt a kibocsátott körleveleken, mint beregi esperes. Ennek ellenére Baryt a területi vallásügyi megbízott április 15-ére magához rendelte Ungvárra, ám a találkozára csak május 6-án került sor. Ljamin-Agafonov arra akarta rávenni a nagyberegi lelkészt, hogy ideiglenesen vállalja el a területi megbízott szerepét, mivel a kijevei vezetés nem tartotta szabályszerűnek a február 12-i választást, s azt érvénytelenítette. Ezen túl Györke lemondását is tényként közölte Baryval, aki végül is elvállalta a sztársij, más szóval rangidős területi

Az a bizonyos 1947. február 12-én Nagyberegen kelt jegyzőkönyv egyik épen és magánkézben maradt példánya

megbízott szerepét (nem a püspökét!), hisz valóban ő volt a korelnök.

Közben olyan folyamatok indultak el Kijevben, amelyekből akkor itt helyben semmit sem láttak a fenti szereplők. Ugyanis a kijevei vallásügyi meghatalmazott, Vilyhovij mára a februári választás megejtése után a KGB-hez fordult segítségért, mert úgy látta, ez

az ügy túlnőtt a hatáskörén. A KGB pedig ugyancsak februárban, a területi megbízott-választás után elindította Györke István és köre (a hivatalos dokumentumokban mindenhol így szerepel) lelkészeinek megfigyelését. Ezt követte a március végi Sztálinnak címzett levél/hitvallás. Kéthónapnyi vizsgálat eredményeként Vilyhovij májusban kapta

kézhöz az állambiztonsági szervek megállapítását, miszerint „a Baráti Kör szovjetellenes szervezet, amely a fasiszta Magyarországnak segít Kárpátontúli Ukrajnát szentistváni birtokká tenni”. Ez egyértelműsítette, miszerint a Baráti Kört fel kell számolni. Ez a felterjesztés ment el Moszkvába, ahol a „Szovjetunió Minisztertanácsa mellett működő vallásügyi tanács 1947. május 20-án kelt utasítására a Szovjetunió Minisztertanácsa mellett működő vallásügyi tanács Kárpátontúli területi megbízottja feloszlatta a magát „Keleti fiverek” klubjának nevező illegálisan működő szervezetet”. A feloszlátás tényéről június 11-én hivatalos levélben értesítették Simon Zsigmondot, Horkay Barnát és Zimányi Józsefet is.

Ezzel az állami vallásügyi meghatalmazott a reformátusok területi megbízottja kiválasztásának folyamatát, a maga részéről lezártak tekintette. Azt a személyt, aki ezután a reformátusokat képviselte az állammal történt megbeszélésekben, **dékan** szóval jelölték minden okiratban egészen 1956 tavaszáig, amikor is a kárpátaljai reformátusok visszakapták a jogot a püspök szó használatára.

A fenti történet végén, vagyis 1947 koranyarán egy újabb kérdés miatt kerültek a kárpátaljai reformátusok az állami szervek érdeklődési körébe. Ez volt a moszkvai központú Össz-szövetségi Evangéliumi Keresztény-baptista közösséghez történő csatlakozás/csatlakozás kérdése, amely azonban már egy másik, nem is olyan egyszerű történet. **Szamorovszkyné dr. Nagy Ibolya**

Megújult a több mint 170 éves úrasztala

Hálaadó istentisztelet Munkácson

Január 26-án a munkácsi református gyülekezet ünnepi istentisztelet keretében adott hálát azért, hogy sikerült restaurálni az 1848-49-ben készült úrasztalát, amely most ismét régi fényében áll emlékeztető jelként az Isten házában, ahová jöhetünk letenni bűneinket, terheinket, ahonnan Isten Igéje bátorításával mehetünk tovább.

Az igehirdetés szolgálatát ezúttal Zsukovszky Miklós, a Beregi Református Egyházmegeye esperese végezte, aki Sámuel első könyve (7, 12) alapján arról szólt, hogy a Szentírásban több helyen is találkozunk azzal a gyakorlattal, hogy a próbák után követ emeltek, amely arra figyelmeztet, hogy „mindaddig megsegített bennünket az Úr”. Az igehirdető arra is felhívta a figyelmet, hogy tisztává kell tenni lelkünket, szívünket, ahhoz, hogy Isten lakhasson ott. Ez pedig a bűnbánattal, a bűneink Isten elé vitelével kezdődik. Ez az úrasztala is a segítségről beszél, ha itt az úrvacsorai közösségben letesszük bűneinket, bízhatunk az Úr szabadításában.

Gulácsy Dániel helyi lelkész a Magyar Református Egyház istentiszteleti rendtartásából vett idézettel kezdte beszámolóját: „Az

Egyházszakadatlanul emlékezik Isten nagyságos dolgaira. Isten szabadító kegyelmének jeleként emlékeztető tárgyakat készít és állít fel. E történelmi tárgyak szerepe, hogy emlékeztessék a következő nemzedékeket Isten hatalmára és szeretetére, melyet népünk, egyházunk, gyülekezetünk történetében konkrétan megbizonyított. E történelmi emléktárgyakat folyamatosan gondozni kell, de nem szabad fetiszizálni, bálványozni”.

Ennek a parancsnak engedelmessékedtek elődeink, amikor elkészítették a munkácsi református templom úrasztalát Isten dicsőségére, mondta. Beszámolt róla, hogy a feliratok szerint egy házaspár, Kallós Mihály és neje, Balogh Erzsébet finanszírozta az egész munkát. „Nehéz idők voltak azok az évek is, amikor az úrasztala elkészült, hiszen az asztalban megtalált korabeli levél alapján az az év, amelyben az asztal készült, 1847,

különösen aszályos év volt. Ennek ellenére a mester, Domokos Ferenc, 1848 márciusára idejében elkészült munkájával. Nem tették félre a feladatot, mondván, hogy most inséges idők járnak, hanem elvégezték azt! A munkát illetően érdemes megemlíteni, hogy többféle nemzetiségű inasok és munkások is részt vettek az elkészítésben. A levél tanúsága szerint voltak ruszin és sváb munkások is a magyarok mellett. Ez jelzi számunkra, hogy akkoriban ezek a nemzetek békében éltek egymással. Számunkra, ma élő reformátusok számára mindenek fő tanúsága, hogy válságos időkben is mertek nagyot alkotni az Úr dicsőségére elődeink” – mondta a lelkész.

Vajon ma is így van-e ez? – tette fel a kérdést Gulácsy Dániel. Aki a 2019-es felújítással kapcsolatosan elmondta: „Isten csodálatosan rendezte el ezt a restaurációt is. Sokáig vártunk

arra, hogy hozzáértő kezekre bízhasuk az úrasztala felújítását, egészen addig, amíg ki nem munkálta ezt az Úr. Egy presbiterünk álmodott egy éjjel az asztal felújításáról, és ezzel egy időben egy gyülekezeti tagunk kereste annak lehetőségét, miben ajánlhatná fel segítségét a gyülekezetnek. Isten Szentlelke összehozta a többi: a két ember találkozott, és elhatároztuk a felújítást. Közben a felajánlón kereszttül találtunk egy olyan mestert, aki minőségesen, eredeti technikák (mint politúrozás) alkalmazásával el tudta végezni a felújítást. Maga a felújítás folyamata is izgalmas volt, hiszen megtaláltuk a fentebb említett

levelet az úrasztala padlójában egy rejtett rekeszben. Sajnos eléggé rossz állapotú a levél, de a fenti, igen tanulságos adatok kiderültek belőle”.

A felújítási munkálatok ismertetését követően Seres János nyugalmazott esperes (Máramaros-Ugoicsa Egyházmegeye) és Zsukovszky Miklós esperes végezte a felszentelő szolgálatot. Azt kérték, hogy legyen ez a szeretet, a reménység, a hit asztala, melyen Isten Igéje a táplálék.

A hálaadó istentiszteletet a gyülekezet énekharának szolgálata tette igazán felemelővé.

Marton Erzsébet

